

Sosiaalihuolto aluevaalien asialistalle:

Miten rakennamme toimivan sosiaalihuollon tulevaisuuden Suomessa?

Kevään aluevaaleissa valittavat valtuutetut päättävät alueensa sosiaalihuollon ja sosiaalipalveluiden järjestämisestä. Alueen asukkaiden sosiaaliselle hyvinvoinnille kysymys on elintärkeistä asioista. Sosiaalihuolto ja sosiaalipalvelut ovat turvaverkko, joka kantaa ihmisiä vaikeissa elämäntilanteissa ja tukee yhteisöjä ja vahvistaa niiden sosiaalisia rakenteita.

Hyvinvointialueet tarjoavat sosiaalipalveluita lapsille, perheille, työikäisille, ikäihmisille, vammaisille henkilöille sekä kaikille, jotka tarvitsevat tukea elämän eri tilanteissa. Näitä ovat esimerkiksi tuen ja avun tarve ikääntyessä, perhe-elämän ongelmat, lasten ja nuorten haasteet, taloudelliset vaikeudet sekä asumisen ja työllistymisen kysymykset. Palveluiden lisäksi sosiaalihuoltoon tulee sisältyä hyvinvointia edistävää ja ongelmia ehkäisevää työtä sekä yhteisöissä tehtävää sosiaalityötä.

Kaikkeen tähän käytettiin noin 11 miljardia vuonna 2023.

Huoltaja-säätiö on tiivistänyt sosiaalihuollon ydinasiat viiteen osa-alueeseen. Niissä esitettyjen asioiden on toteuduttava, jotta sosiaalihuolto voi toteuttaa yhteiskunnallista tehtäväänsä. Näinä aikoina ei voine liikaa korostaa yhteiskunnallisen eheyden merkitystä. Se on yhteiskunnan turvallisuustekijä. Ihmisten on voitava luottaa siihen, että vaikeissa elämäntilanteissa ja vaikeina aikoina kaikista pidetään huolta. Sosiaalihuolto on tärkeä osa yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta ja ihmisten hyvinvointia.

TOIMIVAN SOSIAALIHUOLLON VIISI EDELLYTYSTÄ

1. Palveluiden on oltava kaikkien niitä tarvitsevien saatavilla ja saavutettavissa. Sosiaalipalvelujen ydintä on ihmisen kohtaaminen hänen omassa elinympäristössään. Kun digitaalisia palveluja kehitetään, on otettava huomioon, etteivät ne sovellu kaikille tai kaikenlaisiin tilanteisiin.

Kysymys: Digitalisaatio on tulevaisuutta, mutta miten aiotte varmistaa, etteivät heikoimmassa asemassa olevat putoa palveluiden ulkopuolelle digiloikan myötä?

2. Sosiaalihuollon laatu ja saatavuus ovat suoraan riippuvaisia osaavasta, sitoutuneesta ja riittävästä henkilöstöstä. On panostettava henkilöstön työhyvinvointiin, osaamiseen ja riittävään tukemiseen. Hyvä ja riittävästi resursoitu johtaminen ja esihenkilötyö ovat kriittisiä tekijöitä henkilöstön hyvinvoinnille ja ylipäänsä toimivalle sosiaalihuollolle.

Kysymys: Sosiaalihuollon henkilöstöpula on kriittinen. Oletteko valmiita leikkaamaan muista palveluista varmistaaksenne riittävät resurssit sosiaalihuollon työntekijöiden palkkaamiseen ja työhyvinvointiin?

3. Ihmisten ongelmiin on vastattava kokonaisvaltaisesti. Varsinkin vanhus-, vammais- ja lapsiperheiden palveluissa sekä päihde- ja mielenterveyspalveluissa tarvitaan sosiaali- ja terveydenhuollon saumatonta yhteistyötä. Sosiaalihuollon palveluissa tarvitaan tiivistä yhteistyötä myös kuntien, järjestöjen, Kelan ja muiden tarpeellisten tahojen kanssa. Erityisesti näin on lasten ja nuorten palveluissa, lähisuhdeväkivallan vastaisessa työssä, asumiseen liittyvissä tuen tarpeissa sekä työkyvyn tukemisessa.

Kysymys: Moniammatillinen yhteistyö kuulostaa hienolta paperilla, mutta miten aiotte murtaa siiloajattelun ja varmistaa, että eri alojen ammattilaiset todella tekevät yhteistyötä asiakkaiden hyväksi?

4. Hyvinvointialueen asukkaiden ja asiakkaiden osallistumista palveluiden suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin on lisättävä. Erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien ääni on huomioitava. Lähiyhteisöjen voimaannuttamiseksi, asukkaiden osallisuuden vahvistamiseksi ja ongelmien ehkäisemiseksi tarvitaan myös yhteisöissä tehtävää sosiaalityötä. Samalla saadaan tietoa alueen sosiaalisista riskeistä, haavoittuvien ryhmien elinoloista ja muista yhteiskunnallisista ongelmista, joihin puuttumalla asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä voidaan parantaa.

Kysymys: Haavoittuvassa asemassa olevien ääni jää usein kuulematta. Miten aiotte varmistaa, että päätöksenteossa kuullaan myös niitä, jotka eivät osaa tai jaksa pitää ääntä itsestään?

5. Päätöksenteon pohjaksi tarvitaan tietoa asiakkaiden tarpeista ja asiakasmääristä sekä toimivat asiakastietojärjestelmät, joista nämä tiedot ovat helposti poimittavissa. Lisäksi sosiaalihuollon vaikuttavuutta on arvioitava systemaattisesti, jotta toimintaa ja palveluja voidaan parantaa ja varmistaa resurssien kohdentaminen sinne, missä niistä on eniten hyötyä. Tämä edellyttää asianmukaisten TKI-toimintojen luomista hyvinvointi- ja yhteistyöalueille. Vaikuttavuustieto, hyvinvointihyöty ja tutkimusnäyttöön perustuvat uudet toimintamallit syntyvät tätä kautta.

Kysymys: Sosiaalihuollon vaikuttavuuden mittaaminen on haastavaa, mutta tärkeää, jotta saadaan tietää, tekeekö organisaatio oikeita asioita. Miten aiotte vaikuttaa siihen, että hyvinvointialueella panostetaan riittävästi tutkimukseen, kehittämiseen ja tietojärjestelmiin?

Ystävällisin terveisin,

Lea Suoninen-Erhiö

Lisätietoja:

Marja Heikkilä, Huoltaja-säätiön hallituksen puheenjohtaja, puh. 0400 54 6613

Lea Suoninen-Erhiö, Huoltaja-säätiön toiminnanjohtaja, puh. 050 441 7063

~~~~~

Huoltaja-säätiö on vuonna 1953 perustettu riippumaton sosiaalihuollon asiantuntijaorganisaatio. Säätiö tukee sosiaalihuollon kehittämistä ja vahvistaa sosiaalialan ammattilaisten osaamis- ja tietopohjaa.

www.huoltaja-saatio.fi

